БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

14 ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 236 (3718).

1 ДЕКАБРЬ
ЖУМА
1967 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

Беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун бошланган социалистик мусобақа КПСС XXIII съезди қарорларини муваффақиятли амалга оширишда, мамлакат экономикасини ривожлантириш суръатларини жадаллаштиришда, Совет давлатининг қудратини ўстиришда, халқимиз турмуш даражасини янада оширишда ниҳоятда муҳим аҳамиятга эга.

(КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг 1967 йил 24 ноябрь қароридан).

⊙ Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхозда келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин яратилмоқда. Суратларда: 1. Илғор механизаторлардан Эрмат Қурбонбоев, Алижон Набиев ва бригада бошлиғи Муҳаммад Омонов (ўнгда). шудгорнинг сифати ҳақида суҳбатлашмоқдалар. 2. Колхознинг сўнгги гектар ерлари шудгордан чиқарилмоқда.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотолари.

ИККИ СОВХОЗ МАРРАСИ

Бекободдаги 1 ва 2-«Далварзин» совхозининг меҳнаткашлари юбилей йилини муваффақиятли якунламоқдалар. Бу йил улар пахта етиштиришни кўпайтириш, ҳосилдорликни ошириш, механизация даражасини юксалтириш йўлида олға қараб катта одимлар ташлашди. 1-«Далварзин» совхозининг пахтакорлари она-Ватанга 10 минг 400 тонна «оқ олтин» армуғон этиб, эл-юртга, партияга берган ваъдаларининг устидан чиқдилар. Хўжаликнинг А. Ҳалилов, К. Измайлов, Қ. Абдукаримов, М. Мирзааҳмедов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган илғор бўлимлари социалистик мажбуриятни ошириб адо этди. Уста механизаторлардан А. Мадумаров, Р. Худойбердиев, С. Ҳайдаров ўртоқлар бошлиқ комплекс механизациялашган звеноларнинг деҳқонлари гектар бошига 30—36 центнердан хирмон кўтариб, энг юксак кўрсаткичларга эришдилар. Звено бошлиқларининг ўзлари «зангори кема» бункеридан 80 тоннадан ошириб пахта тўкишди.

Шуниси қувончлики, совхоз механизаторлари машина теримининг кўламини йил сайин кенгайтирмоқдалар. Бу йилги мавсумда мавжуд 100 та машина билан 6 минг тоннадан ортиқ пахта териб олинди. Ўтган йили ҳар бир машина билан ўрта ҳисобда 35 тоннадан пахта терилган бўлса, бу йил 60 тоннадан терилди.

2-«Далварзин» совхозининг деҳқонлари бу йил мамлакатга 7150 тонна пахта етказиб бердилар. Ана шу ҳосилнинг 4 минг тоннадан ортиғи машиналар билан йиғиштириб олинди. Бу хўжаликда ҳам ҳар бир «зангори кема» билан ўрта ҳисобда 60 тоннадан ортиқ «оқ олтин» териб олинди.

Совхознинг М. Аъзамов, А. Раҳматуллаев, Н. Сайдалиев ўртоқлар раҳбарлик қилаётган илғор бўлимларининг деҳқонлари ҳар жиҳатдан бошқаларга ўрнак кўрсатишди. М. Ғафуров, Х. Тожибоев, Ғ. Маҳмудов ўртоқлар бошчилик қилаётган комплекс механизациялашган пахтачилик звенолари анчадан буён оширилган мажбурият ҳисобига кўплаб пахта топшириб, юксак маррани эгалладилар. Механизаторларнинг ҳар бири 70—80 тоннадан «оқ олтин» териб, хирмон баракасига барака киритди.

Ҳозир ҳар иккала совхоз деҳқонлари юбилей йилига якун ясаб, порлоқ келажакка пухта режа тузаяптилар. Улар улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини меҳнатда янгидан-янги ғалабалар билан кутиб олишга қатъий бел боғлаганлар. Шу мақсадда мамлакатга етказиб бериладиган пахта миқдорини тағин ҳам кўпайтириш, деҳқончилик маданиятини, ҳосилдорликни, механизация даражасини янада ошириш учун янги имкониятларни излаб топмоқдалар.

Шу кеча-кундузда бу совхозларнинг далаларида қудратли тракторларнинг ҳайқириғи бир дақиқа ҳам тинмаяпти. Деҳқонлар келгуси йилда бу йилгидан ҳам баракали хирмон кўтариш ниятида ҳозирданоқ мустаҳкам замин яратаяптилар. Ҳар иккала хўжалик далаларида 70 га яқин трактор жадал суръатлар билан ерни шудгор қилаяпти.

Ш. ШОРАҲМЕДОВ.

БЕШ ЙИЛЛИКНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРАМИЗ

ЮБИЛЕЙ ВАХТАСИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Чирчиқ шаҳри республикамизнинг йирик саноат марказларидан бири ҳисобланади. Унда замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган ўнлаб қудратли корхоналар бор. Ҳозир бу ерда электрохимия комбинати, «Узбекхиммаш», «Чирчиксельмаш», трансформатор заводлари ва бошқа улкан корхоналар ишлаб турибди, уларда тайёрланаётган маҳсулотлар Иттифоқимизга, қолаверса чет элларга ҳам манзур бўлмоқда. Бу корхоналардан 33 та хорижий мамлакатга маҳсулотлар жўнатилмоқда.

Саноатчилар юбилей йилида жуда самарали ишлашмоқда. Улар ўн бир ой ичида пландан ташқари 7 миллион сўмликка яқин маҳсулот ишлаб чиқаришга эришишди. Тобора авж олаётган иқтисод қилиш ва тежамкорлик учун кураш ҳам самарали натижалар бермоқда. Қисқа вақт ичида ишчи-хизматчиларнинг 1045 та қимматли таклифи ишлаб чиқаришга жорий этилди. Натижада 2 миллион 25 минг 300 сўм маблағ тежаб қолинди. Бу соҳада «Узбекхиммаш» заводининг ихтирочи ва рационализаторлари фаолияти диққатга сазовордир. Улар оммавий тежамкорлик кўригида актив қатнашиб, 107 та қимматли таклифни амалга оширдилар ва 113 минг 730 сўм маблағни иқтисод қилишга муваффақ бўлдилар. Ўзбекистон қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинатида меҳнатни илмий асосда ташкил этишга қаратилган 27 та тадбир жорий қилинди. Бунинг самараси 190 минг сўмликдан кўпроқни ташкил этди.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Чирчиқ электрохимия комбинати — Ўрта Осиёнинг тўнғич химия корхонасидир. Бу гигант корхона ўз анъаналари ва энг арзон маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан бошлаган ташаббуси билан республикамиздагина эмас, Иттифоқимизда ҳам ном қозонди. Химиклар юбилей йилида кўзга кўринарли муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар. Ўн бир ойлик ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш плани муддатидан илгари адо этилиб, қўшимча яна бир неча ўн минг тонна минерал ўғит тайёрланди. Шаҳардаги бошқа кўпгина корхоналарнинг коллективлари ҳам юбилей йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун қўлниқўлга бериб фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Чирчиқда қурилиш ҳам ўз муносиб тарихига эга. Шаҳар қурилабошлаган 1932 йилда 500 ёш бинокор ишлаган бўлса, ҳозир минглаб қурувчилар меҳнат қилмоқда. Юбилей йилида шаҳардаги 160-қурилиш трестининг бинокорлари катта ишлар олиб боришяпти. Улар бу йил 50 миллион дона пишиқ ғишт ишлаб чиқарадиган завод, 150 ўринли меҳмонхона, 964 ўринли мактаб ва бошқа бир неча объектларни фойдаланишга топширдилар. Трест бинокорлари шаҳар меҳнаткашлари учун ҳозиргача 37 минг квадрат метрдан кўпроқ кўркам турар-жой биноларини қуриб бердилар. Турксиб темир йўли қурилишида қатнашган ўртоқ Г. Наумченко раҳбарлигидаги монтажчилар бригадаси И. Мишанин, В. Жуков сингари ғишт терувчилар, бетончи Л. Головатенко, Т. Рўзиматов, А. Турсунбоев, Т. Эргашев сингари кўлигул бинокорлар ҳиммати билан шаҳар ҳуснига-ҳусн қўшиляпти.

Шаҳарнинг ҳар бир корхона ва қурилиш участкаси фидокорлари юбилей йилини меҳнатда катта зафарлар билан якунлашга интилмоқдалар.

М. МИРАЗИМОВ.

ЗАРБДОРЛАР

Черданцев кўчаси бўйлаб борар экансиз, кўркам биноларни кўриб қалбингиз қувончга тўлади. «Фан» нашриётининг ёнгинасида қад кўтараётган етти қаватли муҳташам бино диққатингизни тортади. Бу Беруний номли Шарқшунослик институтининг барпо этилаётган янги биносидир. Шу кунларда бинони пардозлаш ишлари қизғин олиб борилмоқда. Пардозчиларга ўртоқ Фанис Гилемшин бошчилик қилмоқда. Улар ойлик планларини доимо ортиғи билан адо этишяпти.

Бригада аъзоларининг юқори кўрсаткичларга эришаётганига сабаб шуки, улар аҳил ва сидқидилдан меҳнат қилишади. Бу ерда 16 миллат фарзанди бир оила аъзоларидек тотув ишлашяпти.

Р. Королевага ўхшаш пешқадам пардозчилар ишини мақтаса-мақтагудек. У 16 йилдан бери шу бошқармада муваффақиятли ишлаб келмоқда. Шу йиллар ичида қанча-қанча шогирдлар етиштирмади, дейсиз! Шунинг учун ҳам 21-қурилиш бошқармаси бинокорлари уни самимий ҳурмат қилишади. 4-трестнинг бир неча бор фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган Р. Королева яқинда кўксига «Тошкент қурувчиси» нишонини тақди. Чин иштиёқ билан меҳнат қилаётган бундай зарбдорлар бошқармада кўп.

Бригада коллективи мазкур бинони пардозлаш ишларини янги йилгача туғаллашга ҳаракат қиляптилар.

С. ҲАСАНОВ.

ЯНГИЛИК ИЗЛАБ

Григорий Лазерович иш столига диққат билан энгашар, соатига тез-тез қараб қўяр, ҳаяжонланарди. «Бир соат қолди, — ўйларди у, — яхши натижа берармикин». Сўнгра Гувиллаб ёнаётган зангори олов ичидан қизитилган кескич олиниб, автоматик суратда уланди.

Эндиликда эски НСР-50 контактли-улов машинасидан фойдаланишга барҳам берилди. Автоматик улашга мослаштирилган янги газ печи йилига 5000 сўмга яқин фойда келтиради. Григорий Лазерович бу янги таклифини Октябрь 50 йиллиги шарафига амалга оширган эди. Завод бош технологи ҳозир янги-янги ихтиролар устида ишламоқда, тинимсиз изланмоқда.

— Корхонамиз ишчилари, — дейди у, — меҳнат унумдорлигини муттасил ошириш мақсадида ўзларининг қимматли таклиф ва мулоҳазаларини тез-тез ўртоқлашиб турадилар. И. Валиев, Ф. Попов, Е. Реплянский кабилар меҳнатдагина ном қозонмай, ихтиролари билан ҳам донг таратганлар. Уларнинг яратувчилик меҳнати туфайли 13 минг сўмдан ортиқ фойда олинди.

Корхонада қисқа вақт ичида ўнлаб рационализаторлик таклифи тушди. Буларнинг кўпчилиги ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Ихтирочилар йил охиригача яна бир неча минг сўм маблағни иқтисод қилиш учун курашмоқдалар. Уларнинг ижодий маҳсулотлари корхона аҳлининг оғирини енгил қилмоқда.

У. ХИДИРОВ,

Тошкент электр-машинасозлиги заводининг йиғувчи слесари.

МАЖБУРИЯТ БАЖАРИЛДИ

Калинин районидаги «Москва» совхозининг сабзавоткорлари юбилей йилини ажойиб муваффақиятлар билан якунламоқдалар. Улар йил бўйи ўзаро социалистик мусобақани қизитиб, сабзавот ва картошка етиштириш юзасидан олган оширилган социалистик мажбуриятларини бажардилар. Давлатга 605 тонна картошка топширилди. Бу пландагига қараганда 105 тонна кўп демакдир. Шунингдек, сабзи, пиёз, помидор, полиз экинлари маҳсулотлари ва шоли топшириш юзасидан белгиланган йиллик топшириқлар ҳам анча ортиғи билан бажарилди.

Совхоз коллективи беш йилликни муддатидан илгари бажариш юзасидан бошланган умумхалқ мусобақасига қўшилиб ишламоқда. Келгуси йилда янада кўпроқ маҳсулот етиштиришга эришиш учун ҳозир кузги-қишки тадбирлар жадал бажариляпти, шудгорлаш тўла туғалланди.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА КУЗГИ ШУДГОРЛАШНИНГ БОРИШИ ТУҒРИСИДА 30 НОЯБРГАЧА БУЛГАН МАЪЛУМОТ

Районлар	планга нисбатан процент ҳисобида
Калинин	99,6
Оққўрғон	91,8
Орджоникидзе	91,3
Юқори Чирчиқ	72,9
Янгийўл	66,3
Ўрта Чирчиқ	54,0
Бўка	44,3
Бекобод	30,5
Область бўйича:	64,6

БИНОКОРЛАР ҒАЙРАТИ

«Узбекшахтострой» трести бинокорларининг бу йилги ғайрат ва шижоати тахсинга сазовор. Улар йил бошидан бери фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Ишлаб чиқариш объектлари, маданий-маиший муассасалар ва уй-жой қурилиши планларини муттасил ортиғи билан адо этмоқдалар.

Трест коллективи Совет ҳокимиятининг 50 йиллиги шарафига бошланган умумхалқ ҳаракатида актив иштирок этиб, меҳнатда катта ютуқни қўлга киритган эди. Қатор объектларни муддатидан илгари фойдаланишга топширди. Қўшимча минг квадрат метрдан ортиқ уй-жой майдони меҳнаткашларга совға қилинди.

Қурувчиларнинг бундай самарали меҳнати муносиб тақдирланди. Уларга Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, республика Министрлар Совети ва Узсовпрофнинг Эсдалик байроғи топширилди. Юксак мукофот бинокорларни янги-янги зафарларга руҳлантириб юборди. Улар юбилей йилини яхши кўрсаткичлар билан якунлаш мақсадида иш суръатини оширмоқдалар, резервларни ишга солмоқдалар. Куни-кеча ўз кучлари билан 11 ойлик қурилиш-монтаж ишлари топшириғини бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар. Янги Оҳангаронни бунёд этаётган бинокорлар коллективи жуда баракали ишламоқда. Бу ерда пландан ташқари уй-жой қуриш юзасидан олинган йиллик социалистик мажбурият муддатидан уч ой илгари бажарилди. Ҳаммаси бўлиб 40 минг квадрат метрга яқин уй-жой майдони қад кўтарди.

Шу кунгача қўшимча деярли миллион сўмлик пудрат ишларини адо этган трест коллективи қатор йирик объектларни ишга тушириш арафасида турибди. Ўрта Осиёда энг йирик Оҳангарон цемент комбинатининг ҳар йили 425 минг тонна цемент ишлаб чиқарувчи навбатдаги технологик линияси, Ўртасарой паррандачилик фабрикасининг 40 минг товуққа мўлжалланган янги навбати ҳа демай ишга туширилади. Йил охиригача яна 3 минг квадрат метрдан ортиқ уй-жой майдони қурилади.

В. ПЕТРОВ

ЖАДАЛ СУРЪАТ БИЛАН

Янгийўл шаҳрида ўртоқ Эргаш Қурбонов прораблик қилаётган қурилиш участкаси коллективи зиммага олган мажбуриятни муддатидан илгари адо этиш учун астойдил курашмоқда. Қурувчилар яқинда ҳар бири 40 квартирали тўртта турар-жой биносини фойдаланишга топширган эдилар. Шунингдек 32 квартирали шинам бино ҳам шаҳар аҳолисига армуғон этилди.

Бинокорлар шу кунларда 88 квартирали объектни жадал суръатда барпо этишяпти. Уни янги йилгача фойдаланишга топшириш мўлжалланган. Бу ерда Ражаб Шукуров бошлиқ бригада меҳнатсеварлари зўр ташаббус кўрсатиб ишламоқдалар. Иш икки сменада ташкил этилган. Қурувчиларнинг ғайрат ва шижоати объектнинг ўз муддатида қуриб битказилишидан далолат бериб турибди. Минора кранчиси Нина Левина, ғишт терувчилардан Антон Ведешов, Роза Полякова, Амина Ортиқова, Анастасия Вилкова каби қурувчилар ҳимматидан бутун коллектив мамнун. Электрпайвандчилардан Асқад Гайсин, Наримон Гиззатуллин каби пешқадамлар ҳам баракали ишлашяпти. 6-қурилиш-монтаж бошқармасининг бу фидокорлари ғайрат ва маҳоратларини юбилей йили объектларини тез ва сифатли қуриб битказишга қаратмоқдалар.

А. НОРҚУЛОВ.

РАСМИЙ ВИЗИТ БИЛАН СССРГА КЕЛИШДИ

Совет ҳукуматининг таклифига биноан, Сурия Араб Республикаси Бош министри Юсуф Зуайн бошчилигидаги Сурия Араб Республикаси ҳукумат делегацияси 29 ноябрда расмий визит билан Москвага келди.

Делегацияни СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигин, СССР министрлари ва бошқа расмий кишилар кутиб олишди.

(ТАСС).

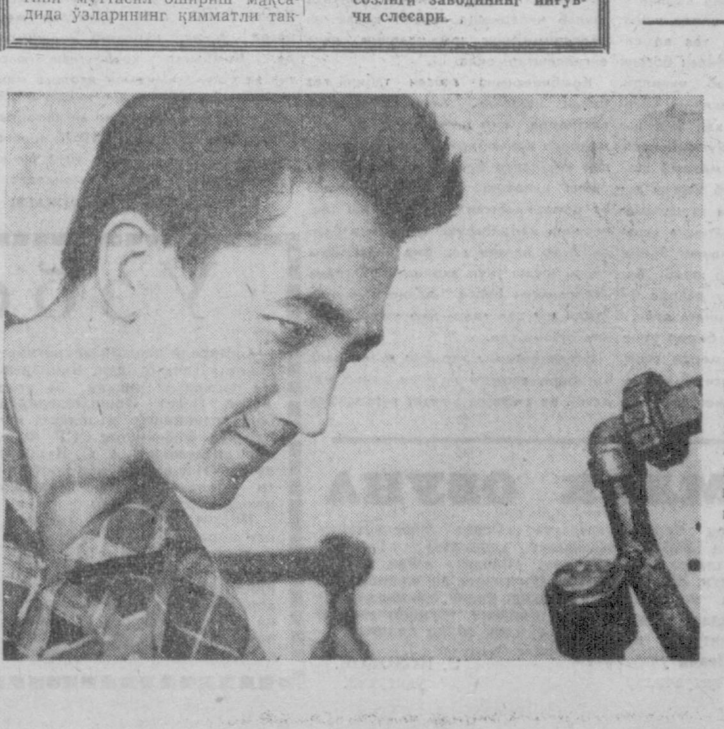

«Ташавтомаш» заводининг илғор ишчиси Маҳамаджон Тешабоев беш йиллик топшириқларини муддатидан аввал бажариш учун бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, меҳнатда намуна кўрсатяпти. У ҳар куни смена топшириқларини 120-130 процент бажариб, ҳамманинг ҳурматига сазовор бўляпти.

А. Тўраев фотоси.

КОММУНИСТЛАР ЕТАКЧИ

Ўрта Чирчиқ районидаги Куйбишев номли колхоз аъзолари хўжаликнинг асосий тармоғи пахтачиликни юксалтиришда бу йил катта ютуқларни қўлга киритдилар. Давлатга 3680 тонна пахта топширилди ва план 122.6 процент бажарилди. Ҳар гектаридан олинган ҳосилдорлик 31 центнердан ига етди.

Бу ютуқларнинг қўлга киритилишида коммунистларнинг етакчилик роли катта бўлди. Улар ерни экишга тайёрлаш, чигит экишдан бошлаб, то пахтани йиғиб-териб олингунга қадар бўлган барча ишларда кўпчиликка намуна, бош-қош бўлдилар. Социалистик мусобақада илғорликни қўлдан бермадилар.

Бу йил колхозда звено системасига кенг йўл берилди. Мавжуд 10 та механизациялашган звено бўйича гектаридан 30—34 центнердан ҳосил олинди. Бу звеноларнинг 9 тасига коммунистлар етакчилик қилдилар. Б. Оқбердиев, О. Акмалов, О. Маматқулов сингари коммунистлар бошчилик қилган участкаларда ҳам ҳосил мўл бўлди. Партия комитети аъзоси, уста пахтакор Мурод Қулменов участкаси бўйича эса ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил етиштирилди.

Коммунистлар ҳар соҳада ўрнак кўрсатдилар. Улар об-ҳаво шароити билан боғлиқ бўлган қийинчиликларни мардонаворлик билан енгиб, қишлоқ хўжалиги фани ва техникаси эришган ютуқларга таянган ҳолда иш тутдилар. Жумладан, коммунист Э. Йўлдошев бошчилик қилган 4-звенода олиб борилган ишлар диққатга сазовордир. Бу звенога бириктилган ерларнинг сизот сувлари ер юзасига яқин бўлишига қарамай, зарур тадбирлар кўрилди. Натижада кўчат бут, ҳосил бўлуғ бўлди. Звено бошлиғининг ўзи меҳнатда, интизомда бошқаларга ўрнак кўрсатди. Ҳамма унга эргашди. Натижада йиғим-терим ишлари уюшқоқлик билан ўтказилди. Мўл ҳосил ўз вақтида йиғиб-териб олиниб давлатга топширилди.

Колхозда машина терими плани салкам 140 процентга етказиб бажарилди. Бунда ҳам коммунистларнинг ҳиссаси каттадир. Коммунист Абдусамад Чўтабоев ўз звеносида ҳосилдорликни бир йил давомида 6 центнерга кўтарди. Ўзи эса машинада 140 тонна пахта терди. Унинг ҳамкасблари О. Омилжонов, С. Парпиев, Қ. Мусабеков, А. Раззоқов каби ўртоқлар ҳам коммунист деган номга муносиб иш тутиб, машиналар билан тонна-тонна пахта тердилар.

Ҳосилнинг сўнгги граммларини йиғиб-териб келгуси йилга тайёргарликни кучайтириб юбориш учун кураш кетаётган шу кунларда ҳам коммунистлар олдинги сафларда бормоқдалар.

Шунингдек, колхоз комсомоллари ҳам пахтадан юқори ҳосил етиштиришда коммунистлар билан куч синашмоқдалар. ВЛКСМ аъзоси Сотиболди Қўшматов бошлиқ комплекс механизациялашган комсомол-ёшлар звеноси эрта кўкламда 52 гектар ерга чигит экиб, ҳар гектаридан 35 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилган эди. Звено пахтакорлари ёшларга хос ғайрат-шижоат кўрсатиб меҳнат қилдилар. Ҳар бир туп ниҳолни меҳр билан ўстириб, агротехника қоидалари асосида ишлов бердилар. Барча ҳосилни машиналарда йиғиштириб олиб, катта натижага эришдилар. Ҳар гектаридан 37,3 центнердан ҳосил топширдилар.

Комсомол ёшлар звеносининг келгуси йилги аҳди 40 центнер. Кузги-қишки ишларнинг барчаси ҳозирги кунда шу мақсадга қаратилган. Ерлар аллақачоноқ сифатли шудгорлаб қўйилди.

Бундай комсомол-ёшлар звеноси сони келгуси йили янада кўпаяди.

Колхоз коммунистлари беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш юзасидан бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, келгуси йил ҳосилига пухта замин яратиш учун курашда ташаббускор ва авангард бўлмоқдалар.

К. ПУЛАТОВ,
«Машъал» газетасининг ходими.

Юқоридаги суратда Равил Даминович — пойтахтдаги 2-пойафзал фабрикасининг илғорларидан бирини кўриб турибсиз. Шу кунларда бу йигит беш йиллик план топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун астойдил меҳнат қилиб, фақат аъло сифатли маҳсулот тайёрламоқда.

Пастдаги суратда— Чирчиқ электрохимия комбинатининг цехларидан бири. Республикамиз катта химиясининг бу улкан корхонасида ишлаб чиқарилаётган неча ўн минглаб тонна минерал ўғитлар колхоз ва совхоз далаларига узлуксиз жўнатиб турилади. Комбинат коллективи яқиндагина Октябрь мусобақасида ғолиб чиққанлиги учун КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг Эсдалик байроғи билан тақдирланган эди. Мана энди эса кимёгарлар беш йиллик план топшириқларини муддатидан аввал бажариш учун бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, бу борада мажбуриятлар ишлаб чиқмоқдалар.

И. Душкин фотоси.
(ЎзТАГ).

ЛЕКТОРЛАРНИНГ РЕСПУБЛИКА СЕМИНАРИ

Тошкентда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузурида лекторлар семинари ўз ишини бошлади. Семинарда Улуғ Октябрнинг 50 йиллигига бағишланган материалларни кенг пропаганда қилишнинг актуал масалалари кўриб чиқилади.

Семинар машғулотлари беш кун давом этади. Республиканинг таниқли олимлари, мутахассис лекторлар семинар қатнашчиларига лекциялар ўқийдилар. (ЎзТАГ).

МАЛАКАЛАРИНИ ОШИРМОҚДАЛАР

Тошкент қурилиш техникумининг ўқувчилари турар-жой бинолари қурилишида яқиндан иштирок этмоқдалар. Бу қалби олов ёшлар олган назарий билимларини қурилишда синаб кўришяпти. Шу билан бирга ўз малакаларини оширмоқдалар.

П. Бекжонов, Шерматов ўртоқлар бошлиқ бригада студентлари фидокорона ишлашяпти. Ўқувчилар турли касбларни эгаллаш учун қунт қилаётирлар. Улар қўмагида «Узхлодоторгмонтаж»нинг объектлари, сейсмик лаборатория, кинолекторий ва бошқа объектлар қурилиши тезлатилмоқда. Студент-бинокорларнинг ҳимматидан 4-қурилиш трести коллективи хурсанд.

К. ИБРОҲИМОВ.

БЕШ ЙИЛЛИК ВАХТАСИДА

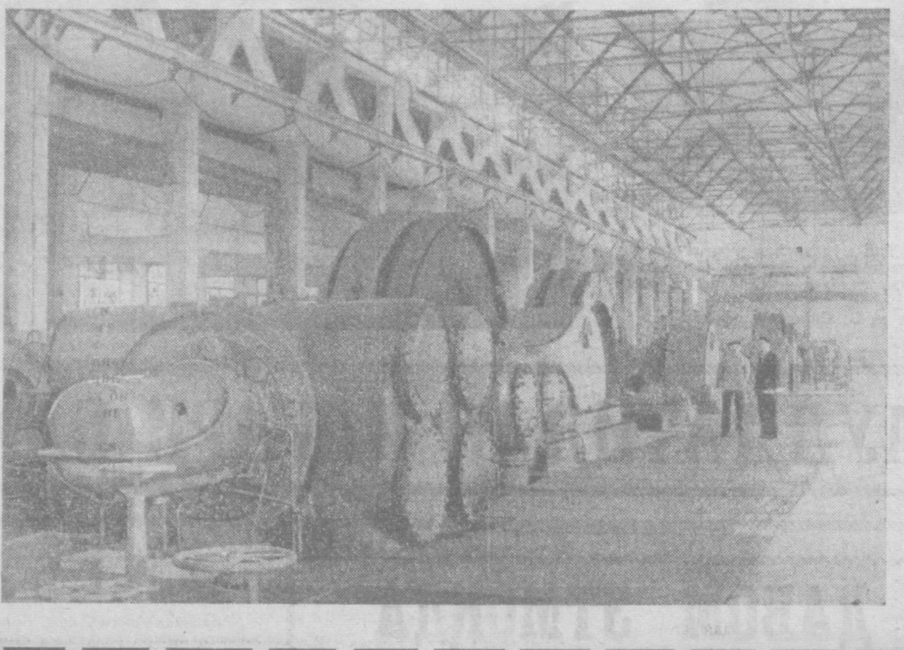

ҚУЙИ МАТБУОТ САҲИФАЛАРИДА

МАЗМУНЛИ, ҚИЗИҚАРЛИ

«Бундан йигирма беш йил муқаддам Подмосковьедан ўзбек ерига радиолампа жиҳозлари ортилган поезднинг биринчи состави келган эди... Ана шундан буён завод коллективи Ватан топшириғини шараф билан адо этиб келмоқда» деб ёзди Тошкент радиолампа заводида чиқадиган «Ленинец» кўптиражли газетаси.

Дарҳақиқат газета ўз ўқувчиларига хилма-хил ва мазмунли мақола ва хабарларни етказиш учун бой имкониятга эга. Унинг саҳифаларида завод тарихи, бу ердаги ишчилар ҳаётига оид берилаётган материаллар диққатга сазовордир.

Октябрь темаси газетанинг етакчи темасига айланди. Унинг ҳар бир сонидан ана шу темага оид бош мақола, очерк, репортажлар бериб борилди. Жумладан «Фахрли ном учун», «Революциянинг 50 йиллиги», «Улар олдинги сафда» сарлавҳали подборка, саҳифаларда «Октябрь 50 йиллиги» номини олиш учун зиммаларига юксак мажбурият олиб меҳнат қилаётган илғор бригадалар, цехлар ҳақида ва уларнинг бу шарафли номни қўлга киритганликлари тўғрисида ҳикоя қилинади.

Корхона коллективи беш йилликнинг иккинчи йили топшириғини муддатидан илгари бажариш учун курашмоқда. Газета бу соҳада коллективнинг жанговар ёрдамчисига айланган. Унинг саҳифаларида завод коллективининг иқтисод қилиш ва тежамкорлик йўлидаги курашлари, ишлаб чиқариш илғорларининг тажрибаларини ёритишга кенг эътибор берилади.

Заводда «Меҳнат, маданият ва спорт эстафетаси» ўтказилади. «Ленинец» ўзининг ҳар бир сонида цехлардан ана шу эстафетани қабул қилганлар ҳақида материаллар бериб боради.

Корхонада меҳнат ветеранлари кўп. Улар ишлаб чиқаришда бой тажриба орттирганлар. Ҳар соҳада ёшларга ўрнак бўлмоқдалар. «Коммунист юраги», «Кўпларнинг бири», «Меҳнатдаги ҳаёт», «Унинг бурчи шунга ундайди» сингари сарлавҳали материаллар ана шу темага бағишлангандир.

Кўптиражли газета саҳифаларини варақлар эканмиз, биз жуда кўп меҳнат илғорларининг ҳаёти, уларнинг ишлари билан танишамиз. Ҳар бир мақола, очерк, репортаж бойлик яратувчиларга нисбатан меҳр ва муҳаббат билан суғорилган, содда ва тушунарли тилда ёзилади.

Газета редколлегияси кенг активларга таяниб ўз ишини бундан ҳам яхши ташкил этади, берилаётган материалларнинг тематик доирасини янада кенгайтиради, деган ниятдамиз.

ИЖОДКОР КИШИЛАР

Кейинги йилларда Тошкент қурилишларида индустриал база асосий ва ҳал қилувчи роль ўйнаяпти. Йирик индустриал база бўлмаганда зилзила оқибатларини бу қадар тез суръатлар билан бартараф этиш амри маҳол эди.

Қурилишда йиғма-темир бетондан кенг фойдаланиш, йирик каркас панелли бинолар барпо этиш билан бинокорлар иш суръати, меҳнат унумдорлиги тинмай ошиб бораяпти. Шунинг учун ҳам партия ва ҳукуматимиз қурилишни индустрлаштиришга катта эътибор бермоқдалар ва бу соҳага йил сайин кўплаб-маблағ ажратилмоқда. Буни биз Тошкентдаги 1-темир-бетон буюмлари заводи мисолида кўришимиз мумкин.

Завод бундан 11 йил муқаддам 32-қурилиш тресги базасида ташкил этилган эди. Ўша йили заводда ўн минг кубометр шлак бетон ишлаб чиқарилган эди.

Шаҳримизда саноат ва граждан қурилишининг бетўхтов ўсиши завод қувватининг тинмай оширилишини тақозо этди. Завод реконструкция қилинди. Корхонанинг асосий цехида еттита технологик линия қурилди. Цехнинг қуввати оширилди. Реконструкциядан сўнг цех илгари завод бўйича ишлаб чиқарилган маҳсулотдан 16 баравар кўп ғовакли темир-бетон плиталари ишлаб чиқара бошлади. Цех тўрт пролётга бўлиниб, уларга арматураларни электр токи ёрдамида қиздирадиган, янги қуйилган бетонни буғлайдиган камералар ўрнатилди. Бетон қоришмаси энди аравачаларда эмас, иккита автомат линия бўйлаб механик равишда узатиладиган бўлди.

Ғовакли бетон ишлаб чиқариш цехи ҳам қайта реконструкция қилинди. Бу цехда ўзидан иссиқликни ўтказмайдиган кўпик-бетон, деворга ишлатиладиган енгил керамзит-бетон ишлаб чиқарила бошланди. Цех реконструкция қилингач йилига 20 минг кубометр маҳсулот ишлаб чиқариладиган бўлди.

Арматура цехи эса иккита алоҳида участкадан иборат қилиб қурилди. Уларнинг бири темир-бетон плиталари цехи билан, иккинчиси қолипдан янгигина чиққан плиталарни буғ ёрдамида ишланадиган полигон билан ёнма-ён қилиб қурилди. Бу эса ишнинг технологик линиясига жуда мос бўлиб тушди.

Завод полигони ҳам уч пролетдан иборат қилиб қайта қурилди. Ҳар қайси пролётда алоҳида-алоҳида маҳсулот турлари ишланади. Меҳнатни осонлаштириш мақсадида ҳар бир пролётга 5-10 технологик кўприк кранлари ўрнатилди. Ёрдамчи омборхона ва бошқа иншоотлар тўла механизациялаштирилди. Омбор ва цехлар оралиғига транспортёрлар ўрнатилиши меҳнатни анча енгиллаштирди. Тайёр маҳсулотлар омбори бўлмаганлиги туфайли илгарилари маҳсулотлар очиқ майдонда ётарди. Ҳозир эса уч пролётдан иборат бўлган омборхоналарда бир йўла 4 минг кубометр темир-бетон маҳсулоти сақланса бўлади. Бу ерда ҳам кўприк кранлари ишчилар измида. Тайёр маҳсулот омборига вагонлар бемалол кириб-чиқаверади.

Цемент сақлаш учун 1700 тонна ҳажмли махсус идиш ўрнатилди. Энди цемент вагондан омборга, омбордан вагонга геневматик труба орқали узатиладиган бўлди. Ишчиларга нормал шароит яратиб бериш мақсадида участкалардаги ҳавони янгилаб турадиган компрессор цехи қурилади. Цехдаги тўртта компрессорнинг ҳар бири минутига 20 кубометр ҳавони алмаштириш қувватига эга.

Ўтказилган реконструкция натижасида завод ишлаб чиқариш қуввати 1956 йилдагига қараганда қарийб 20 баравар ошди. Ўтган йили 197 минг кубометр темир-бетон маҳсулотлари ишлаб чиқарилди. Юбилей йилида эса завод қуввати 230 минг кубометрга етказилди.

1-темир-бетон буюмлари заводи маҳсулоти фақат Тошкент қурилишларигагина эмас, балки Ўрта Осиёдаги бошқа йирик саноат ва граждан қурилишларига ҳам жўнатилмоқда.

Завод қишлоқ қурилиши учун ҳам маҳсулот ишлаб чиқаради. Кейинги икки йил мобайнида қишлоқ қурилиши учун 20 минг 458 кубометр темир-бетон тўсин ва устунлар етказиб берилди.

Корхонада амалга оширилаётган бундай янгиликлар ўз-ўзидан рўй бераётгани йўқ. Ягона оилага бирлашган завод коллективи, ижодкор инженер-техник ходимлар доимо изланишда. Шундай жонкуярларнинг бири завод старший электриги Б. Мерлимовдир. Бу синчков рационализатор бетонни қориш узелидан қолиплаш цехига автоматик усулда ташиш схемасини ишлаб чиқиб, амалда жорий қилди. Бетон ташиладиган аравачалар илгари қўлда тортилган бўлса, ҳозир бу иш тўла автоматлаштирилди. Автомат схеманинг бошқариш пульти бетон қоргич аппарати ёнига ўрнатилди. Энди бетон қоргич мотористи тайёр қоришмани исталган цехга пульт тугмасини босиш билан етказиб беради. Бу таклифнинг жорий этилиши билан ўнлаб ишчилар оғир қўл меҳнатидан халос бўлдилар. Натижада меҳнат шароити яхшиланди, унумдорлик 3 баравар ошди.

Завод рационализаторлик ва ихтирочилик бюросига ой сайин ўнлаб таклифлар тушиб турибди. Арматурани қиздириб чўзиш, бетон қоришмани қуйишда ҳозирги замон ускуналаридан фойдаланиш ҳар бир кубометр темир-бетон маҳсулоти ишлаб чиқаришда 51,6 килограмм арматура пўлати ва кўплаб цемент тежаб қолиш имконини берди.

Ишлаб чиқаришни такомиллаштириш, меҳнат унумдорлигини оширишда завод партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг олиб бораётган тарбиявий-сиёсий ишлари ҳал қилувчи фактор бўлиб қолмоқда. Корхонада коммунистик меҳнат учун бошланган социалистик мусобақа авжида. Н. Самсонов, С. Сетторов ўртоқлар бошлиқ комплекс бригадалар, Ф. Найбук бошлиқ смена коммунистик меҳнат коллективи деган фахрли номга сазовордир.

Беш йилликни муддатидан олдин бажариш ташаббусига қўшилган бу йил охиригача завод қувватини 230 минг кубометрга кўтаришмоқчи. Ойлик планларнинг муваффақиятли бажарилаётганлиги бу улкан марранинг ҳам албатта эгалланажагидан далолат бериб турибди.

Ш. ҚОСИМОВ,
инженер-технолог.

ХИЗМАТИНГИЗДАМИЗ

Коммунал хўжалик корхоналари коллективлари ўз ишларини қанчалик яхши ва намунали ташкил этсалар, аҳоли улардан шунчалик мамнун бўлади. Шаҳар коммунал корхоналари бошқармасига қарашли 1-ҳаммом кир ювиш комбинатининг аҳил коллективи буни тўла хис этган ҳолда ишламоқда. Меҳнаткашларга тез ва сифатли хизмат кўрсатиш билан боғлиқ амалий тадбирлар ишлаб чиқилди. Аҳолининг талаб ва истаклари ўрганилди. Бажарилаётган ҳар бир иш таннархини камайтириш йўллари изланилди. Бундан ташқари маиший хизматимизга эҳтиёж сезиб келган кишиларга маданий, тез ва хушмуомалалик билан хизмат кўрсатишга ҳаракат қиляпмиз. Ўтган йилнинг 9 ойи давомида 102 тонна кир ювиб берилган бўлса, бу йил шу даврда бу кўрсаткич қарийб 130 тоннага етди.

Бизнинг хизматимизга бирор эҳтиёж сезсангиз В-32919 номерли телефонга қўнғироқ қилишингиз мумкин. Заказ қилишингиз биланоқ бригада аъзоларидан шофер Битюцкий, диспетчер Крестинина, қабул қилувчи Желтикова ўртоқлар машинада адрес бўйича йўлга тушадилар. Улар буюмларингизни қабул қилишиб, қачон олиб келишларини айтиб комбинатга қайтишади. Бундай хизмат айниқса ишлаб чиқаришда меҳнат қилаётган аёлларимизнинг юмушларини анча енгиллаштирмоқда.

Комбинатимиз асосан табиий газ билан ишлайди. Айниқса кейинги вақтларда кир ювиш цехининг тармоқлари кенгайтирилди, янги замонавий ускуналар билан жиҳозланди. Бу ишлаб чиқариш суръатини ошириш ва бажарилаётган ҳар бир иш таннархини камайтириш имконини берди. Агар илгари ҳар бир килограмм кирни ювиш учун аҳолидан 32 тийин ҳақ олинган бўлса, ҳозирги кунда худди шу ҳажмдаги кир учун 21 тийин олинмоқда.

Коллективимиз ҳар бир аъзосининг эътибори аҳолига мумкин қадар маданий ва сифатли хизмат кўрсатишга қаратилган. Ана шу мақсадда бир қатор цехларда аъло хизмат кўрсатиш бригадалари ташкил этилган. Дазмолчилар бригадири Нуриллаева, кир ювувчилар бригадири Сержантова, дазмолчилардан Содиқова, Семёнова ва кир ювувчилардан Болдинцева ва Каримхўжаев каби ўртоқлар меҳнатда ўрнак кўрсатиб келишмоқда. Комбинат коллективи партия ва ҳукуматимизнинг аҳолига маиший-хизмат кўрсатишни янада яхшилаш юзасидан қабул қилган қарорларидан ғоят руҳланиб, 1967 йилни янада самарали якунлаш учун бутун имкониятларини ишга солмоқдалар.

З. АЪЗАМХЎЖАЕВ.

Раиса Грязнова «Қизил тонг» фирмасининг илғор тикувчиларидан. У коммунистик меҳнат зарбдори, кунлик топшириқларини ҳамиша аъло сифатли қилиб белгиланганидан зиёда адо этади.

А. Палехов фотоси.

776 СЎМЛИК ОБУНА

Шу кунларда Юқори Чирчиқ районининг ҳамма ерида 1968 йил учун газета ва журналларга обуна қизғин суратда ўтяпти. Жумладан бизнинг 3-сон ўрта мактабда ҳам обуна ҳар қачонгидан яхши бормоқда. Мактаб ўқитувчи ва ўқувчилари айниқса «Ленин учқуни», «Ёш ленинчи», «Ўқитувчилар газетаси», «Совет Ўзбекистони», «Тошкент ҳақиқати», «Гулхан», «Ғунча», «Саодат» «Фан ва турмуш» каби газета ва журналларга зўр қизиқиш билан ёзилишди. Шу кунгача биргина бизнинг мактабда 776 сўмлик обуна қилинди.

Э. ИСҲОҚОВ,
ўқитувчи.

ИШЧИЛАР УЧУН

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи маъмурияти корхона коллективининг иш ва турмуш шароитини яхшилаш масалалари билан муттасил шуғулланмоқда. Бунинг учун кўплаб тадбирлар белгиланяпти ва амалга оширилмоқда.

Айниқса, уй-жой қурилишига алоҳида эътибор берилмоқда. Ўтган йили ишчилар учун 3 қаватли кўп квартирали турар-жой, ётоқхоналар қурилган эди. Машинасозларнинг фарзандлари учун йирик болалар комбинати ишга туширилди. Бу йил ҳам қурилиш кенг кўламда олиб борилаяпти. Корхонанинг ўзида ишлаш учун барча қулайликларга эга бўлган қуюв ва пресслаш цехларини бунёд этиш охирига яқинлашяпти. Бундан ташқари, 5 қаватли 60 квартирали турар жойни фойдаланишга топшириш учун ҳозирлиқ кўрилмоқда. Унинг биринчи қаватига поликлиника жойлашади. Озарбайжон кўчасида 400 кишига мўлжалланган янги ётоқхона биносини қуришни бошлаб юбордилар. Бу ишда корхона коллективига 9-қурилиш трестига қарашли 48-бошқарманинг ўнлаб бинокорлари ёрдам бермоқдалар. Улар объектларни тез ва соз қуришга астойдил интилмоқдалар. Ғишт терувчилардан З. Георгий, бетончилардан Э. Алимуҳамедов, А. Гусь, С. Бобомуҳамедов ўртоқлар, айниқса, баракали ишлашмоқда. Нормани доим 140—150 процентдан бажаришаяпти.

С. СУЛТОНОВ.

Ўзбек фани ойнаси

Самарали ижодий меҳнатнинг завқи ўзгача бўлади. Яқиндагина босмадан чиққан бу асар Ўзбек Совет Энциклопедияси бош редакцияси аъзолари, қолаверса Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номли Тил ва адабиёт институти коллективининг муносиб ижодий армуғонидир.

Институт ҳузурида ўзбек совет энциклопедияси бўлими ҳаёт тақозоси билан юзага келди. Чунки, фаннинг турли соҳаларини атрофлича ўрганиш учун айрим китоб ва қўлланмаларгина кифоя қилмайди. Аксинча, нарса ва ҳодисалар, тарихий воқеалар, номлар ҳамда уларнинг этнографиясини илмий йўсинда таҳлил этишда ҳамма учун оммабоп бўлган адабиёт лозим. Бу — энциклопедиядир.

Бўлим ўзбек совет энциклопедиясини яратишдек катта илмий ишни амалга оширишга дадил киришди, ўз атрофига таниқли олим ва мутахассисларни жалб этди. Фаннинг турли соҳаларини мукаммал ишлаб чиқишга, қардош республикалар олимлари ҳам муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Бошланган улкан иш дастлабки самарасини берди. Энциклопедиянинг «А» ҳарфидан бошлаб «Я» ҳарфига бўлган 16 томнинг биринчи китоби юзага келди. Бу — ўзбек Совет энциклопедиясининг «А» ҳарфидан ташкил топган дастлабки томидир.

Мазкур томлик ҳартомонлама мукаммал ишланган. Мундарижасининг мазмунли бўлиб чиқишида республикамиз маданият, фан арбоблари муносиб улушларини қўшдилар. Давлат ва ҳуқуқшунослик, фалсафа, экономика, педагогика ва бошқа фанлар бўйича берилган мақолаларни тайёрлашда М. Ҳакимов, Р. Аҳмедов, М. Хайруллаев, А. Усмонов, А. Ўлмасов, Ҳ. Собиров, И. Ҳусанхўжаев каби ўзбек олимлари катта ижодий меҳнат қилишди.

Томликни нашрга тайёрлашда фаннинг социология, жамиятшунослик, адабиётшунослик, тилшунослик, журналистика ва бошқа соҳаларида тадқиқотлар олиб бораётган илм аҳлларининг ҳам ҳиссаси катта бўлди.

Ҳозир Ўзбек Совет Энциклопедиясининг навбатдаги томларини босиб чиқариш учун катта ижодий ишлар амалга оширилмоқда.

Ўзбек совет энциклопедияси бўлими ҳузуридаги секторлар ўз соҳалари бўйича илмий луғатлар ва қўлланмалар ҳам тайёрлашга бел боғлашган.

А. АЛИЕВ.

ТУТЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ МУҲИМ ШАРТИ

Улуғ Октябрнинг тарихий юбилейи йилида Ўзбекистон пиллакорлари давлатга 19 минг тоннадан ортиқ пилла етказиб бериб, катта тўйни муносиб тўёна билан кутиб олдилар. Бу катта хирмонга пойтахт областимизнинг пиллакорлари 1400 тоннадан ортиқ «кумуш тола»лари билан салмоқли ҳисса қўшдилар.

Бу йил етиштирилган пилла миқдори республикамиз ва областимиз пиллакорлари учун қатъий чегара бўла олмайди. Чунки, социалистик халқ хўжалигининг табиий ипакка бўлган талаби йил сайин ортиб бормоқда. Пилла етиштиришни кўпайтириш учун ипакчиликнинг озуқа базаси бўлган тутчиликни йил сайин ривожлантириш катта аҳамиятга эгадир.

Областимиз колхоз ва совхозларидаги мавжуд баланд танали ва тўплама тутзорларнинг агротехник ҳолатини яхшилаш зарур. Шу йилнинг кузи ва келаси йил баҳорида ариқ-зовур ва йўл бўйларига 1 миллион 200 минг туп баланд танали тут кўчати ўтқазиш ва 200 гектар майдонда тўплама тутзорлар барпо қилиш кўзда тутилмоқда. Ипакчилик ходимлари олдига қўйилган бу вазифанинг бажарилиши областимизда пиллачиликни янада ривожлантириш учун мустаҳкам замин яратади.

Тутчилик соҳасида ўтказилган кўп йиллик илмий текширишлар, илғорларнинг тажрибалари ва мутахассисларнинг фикрига асосланиб, шу йилнинг кузи, қиши ва келгуси йилнинг баҳорида бажарилиши зарур бўлган агротехник тадбирий-чоралар тўғрисида гапириб ўтмоқчимиз.

Шу йилнинг кузида барча баланд танали тутларни 3—4 килограмм суперфосфат билан озиқлантириб, кейин илдиз атрофини 4 квадрат метр кенгликда ағдариб чопиш керак. Ҳосили ўртача ва кам баргли ташландиқ тутзорларга механизмлар ёрдамида ишлов бериш учун қатор ораларини 5—6 метрга кенгайтириб, қаторлардаги бўш ўринларга ёш кўчатлар ўтқазиб, тўлиқ гектарлар ҳосил қилиш лозим.

Ҳар гектар майдонга 300 килограммдан кам бўлмаган миқдорда суперфосфат солиб, қатор ораларини 30—32 сантиметр чуқурликда шудгорлаш керак. Шундан сўнг қиш давомида ва баҳорнинг биринчи ойида 2—3 марта қондириб яхоб берилса яхши бўлади.

Келгуси йилнинг баҳорида барча баланд танали ва тўплама тутзорларга беш процентли карболениум эритмасини пуркаш керак. Баланд танали тутлар каллагига қадар оқланганда дарахт пўстлоғининг ораларида қишлаган зараркунандалар қирилади, тананинг эса қуёш нуридан зарарланишига барҳам берилади. Куртаклар уйғона бошлаган пайтга мослаб ҳар бир тупнинг тагига 2—3 килограммдан аммиакли селитра бериб озиқлантириш билан баргнинг озуқа сифатини яхшилаш мумкин.

Тўплама тутзорларнинг қатор ораларига баҳорги ишлов бериш вақтида ҳар гектар тутзор 250—300 килограммдан аммиакли селитра билан озиқлантирилганда тутлар илдизининг озиқланиши яхшиланиб, барг ҳосилдорлиги ортади. Бунинг натижасида барглар ўзида кўп миқдорда органик озуқа моддалари ва намлик сақлайди. Бундай барг билан боқилган қуртлар юқори сифатли пилла ўрайди.

Кўчат ўтқазиш ва тўплама тутзорлар барпо қилишда қуйидаги омилларга аҳамият беришни афзал кўрамиз. Маълумки, ҳар бир ишнинг ўз мавсумида ва меёрида бажарилиши муваффақиятли натижалар беради. Шунга кўра, баланд танали тут кўчатларини ўтқазиш ва тўплама тутзорлар барпо қилишни қулай фурсатда тугаллаш мақсадга мувофиқдир. Кўчат ўтқазиш мавсумида шошма-шошарлик ва ўзибўларчиликка мутлақо йўл қўймаслик керак.

Колхоз ва совхозлардаги мутахассисларнинг эътиборига қуйидаги рақамларни ҳавола қилмоқчимиз. Кузда ўтқазилган ҳар юз туп кўчатнинг 85—90 таси нормал кўкаради, баҳорда ўтқазилган ҳар юз туп кўчатнинг 70—75 таси кўкаради. Бунинг сабаби биринчидан шундаки, кузда ўтқазилган кўчатлар айрим механик таъсирлардан бутун организм бўйлаб зарарланмай, балки таъсир ўтган жойигина зарарланади. Баҳорда эса, аксинча, ҳар бир механик таъсир туфайли бутун организм зарарланади. Иккинчидан, кузда ўтқазилган кўчатнинг илдиз атрофига солинган тупроқ қиш бўйи ёғингарчилик ва бошқалар таъсирида секин-аста зичлашиб, маълум миқдордаги намликни ўзига сингдириб олади. Баҳорда танада шира юриши бошланиши билан зарарланган илдизда регенерация (тикланиш) ва озиқланиш бошланади.

Баҳорда ўтқазилган кўчатларнинг илдизлари кўпчилик холларда қорасовуқдан зарарланади. Баҳорги уйғониш мавсумида организм учун керак бўлган намлик етарли бўлмаганлиги натижасида илдиз регенерацияси кескин сустлашади. Бунинг эвазига илдиз озиқланиши 25—30 кунга кечикади. Аниқроқ қилиб айтганда, илдиз ва тананинг биологик бирлиги бузилади, озуқа танглиги вужудга келади, барглар сарғаяди ва секин-аста қурийди.

Кўчат ўтқазишни куз фаслида тугаллаш хўжалик учун катта аҳамиятга эгадир. Чунки, куз пайтида транспорт воситалари етарли бўлади. Бундан ташқари бир қанча ўринсиз сарфларнинг вужудга келишига барҳам берилади. Кўчат ўтқазиш кузда тугалланмай қолгани тақдирда, келтирилган кўчатларни қиш пайтида сақлаш учун аввало 40—45 сантиметр чуқурликда ариқ қазиб, кўчатларнинг танасини шамолга тескари қилиб, илдизлари бир-бирларига тиғизланади ва устидан 15—20 сантиметр тупроқ ёткизилади ва зичлаб трамбовка қилинади.

Ўтқазилган кўчатларнинг бехато кўкариши учун мавжуд агротехника кўргазмаларига қўшимча қуйидаги омилларга амал қилишни тавсия этамиз. Чириган гўнг, суперфосфат ва соз тупроқни тенг миқдорда аралаштириб, унча суюқ бўлмаган эритма тайёрланади. Кўчатларни илдиз бўғизига қадар ботириб олиб, ўтқазиш учун тайёрланган чуқурга кўмилади. Чуқурларнинг остки қисмига чириган гўнг ва суперфосфат аралашмасидан солиш яхши натижа беради.

Кўчат ўтқазилган чуқурнинг қиридан 3—4 сантиметр юқорироқдан тупроқ тиғизланиши керак. Кейинчалик тупроқнинг табиий зичланиши натижасида илдиз бўғзига тенглашиб қолади. Кўчат ўтқазиш даврида чуқурга тупроқ тортиш билан бирга ернинг намлигига қараб сув қўйиш ҳам фойдалидир.

Шўрҳок ерларга кўчат ўтқазилганда баланд танали кўчатлар учун ўранинг чуқурлиги одатдагидан 10—12 сантиметр чуқурроқ қазилиши керак. Шундай қилинганда илдиз бўғзи ер сатҳидан 10—12 сантиметр пастроқда бўлиб шўрдан зарарланишига барҳам берилади. Тўплама тутзорлар барпо қилинадиган ер майдони шўрҳоқ бўлса, кўчат ўтқазиладиган қатордан 35—40 сантиметр чуқурликда ариқ очилади. Натижада кўчатларнинг кўкариши учун қулай шароит яратилади. Тўплама тутзорлар барпо қилишда ҳар бир хўжалик ўзига маъқул бўлган схемани қўллагани маъқул.

Янгидан барпо қилинаётган тўплама тутзорларнинг суғориш иншоотларига яқин бўлиши, қатор ораларига қишлоқ хўжалик экинлари экиш учун мосланиши, ўсимликлар илдизининг озиқланиши учун қулай бўлган схема қўлланиши ва қурт боқиладиган хўжаликларга яқинроқда бўлиши керак. Тўплама тутзорлар ташкил қилиш соҳасидаги кузатишларнинг тақозa қилишича, қуйидаги икки схеманинг афзаллиги бор. 1). Қатор оралари 6 метр, кўчатлар ораси 1 метр бўлганда 1 гектар майдонга 1600 туп ўсимлик жойлашади. 2). Қатор оралари 8 метр, кўчатлар ораси 0.5 метр бўлганда 1 гектар майдонга 2500 туп ўсимлик жойлашади. Бундай тутзорларнинг қатор ораларига пахта ва бошқа экинлар экиш мумкин.

Юқорида кўрсатилган шарт-шароитлар амалга оширилганда колхоз ва совхозларнинг ер участкаларидан рационал фойдаланилиб, хўжаликларнинг иқтисодий жиҳатдан мустаҳкамланиши учун тўла имконият яратилади ва пилладан янада мўл ҳосил етиштиришга кенг йўл очилади.

А. АЛИМОВ.
Область ипакчилик бошқармасининг бошлиғи, қишлоқ хўжалиги фанлари кандидати.
М. АЗИЗОВ,
бош агроном.
У. БАКИРОВ,
агроном.

ШОЛИКОРЛАР

Калинин районидаги Куйбишев номли колхознинг Ли Ен Ер бошчилик қилаётган бригадаси бу йил ҳар гектар ердан пландаги 33 центнер ўрнига 70 центнердан шоли олди. Колхозда шоли тайёрлаш плани ва социалистик мажбурият анча ошириб бажарилди. Ҳозирги пайтда ҳам шоли янчиш давом этмоқда. Суратда: бригадада шоли янчиш пайти.

М. Миржалолов фотоси.

КЎЧАТ ФАБРИКАСИ

АКАДЕМИК Шредер номидаги узумчилик, боғдорчилик, виночилик илмий-текшириш институтининг илмий ходимлари йилдан-йилга эртапишар, ширин-шакар навли турли хил мева кўчатларини етиштиришмоқда. Институт ташкил бўлгандан буён мева ва узумнинг 65 та серҳосил янги нави яратилди. Буларнинг ҳаммаси Ўзбекистонгагина эмас, балки бутун дунёга ҳам тарқалган Ҳозир Болгария, Афғонистон, Ҳиндистон каби ўндан ортиқ чет давлатларга ҳам кўчат етказиб берилаётир.

Яқинда институт яратган янги навли мева ва узумлар Лейпцигдаги халқаро ярмаркада катта муваффақият қозонди. Бу ярмаркада катта олтин медаль ва фахрий дипломни олишга сазовор бўлди.

Институт кўчатзорларида бу йил 5 миллион 100 минг туп мевали дарахт кўчати, 5 миллион 900 минг туп янги нав узум кўчати етказиб берилади. Бу кўчатлар республикамиз областларига жўнатилмоқда. Жумладан, Тошкент областига 600 минг туп мевали дарахт кўчати, 400 минг туп узум кўчати жўнатилаётир.

Институт коллективи бу йил совхозларга 16 миллион туп узум кўчатлари етказиб бериши керак эди. Шу кунгача 18 миллион янги навдаги узум кўчатлари тайёрлаб қўйилди.

Институтда янги навдаги узум ҳамда мевали дарахт кўчатлари етказиш билан бирга ҳовли ва хиёбонларнинг ҳусни бўлган гул кўчатлари ҳам етиштирилаётир. Бу йил ярим миллион тупдан ортиқ ҳар хил атргул кўчатлари етказиб берилади.

Институт ходимлари республикамизда янги боғ-роғлар яратишда ўзларининг шундай бебаҳо ҳиссаларини қўшиб келмоқдалар. Шунинг учун ҳам институтни кўчатлар фабрикаси дейишади.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

КАМБОДЖА ҲУКУМАТИНИНГ МАХСУС МАЖЛИСИ

ПНОМПЕНЬ. Американинг Камбоджага бостириб кириш хавфи кучайиб бораётганлиги сабабли Камбоджа давлатининг бошлиғи шаҳзода Нородом Сианукнинг таклифига мувофиқ, кўрилиши зарур бўлган чораларни Камбоджа ҳукумати ўзининг махсус мажлисида муҳокама қилди. Шу ҳақда эълон қилинган ахборотда бундай дейилади: «Король ҳукумати барча ватандошларнинг миллий онгига мурожаат қилиб, уларни давлат бошлиғи теварагида ҳар қачонгидан ҳам маҳкамроқ жипслашишга ва қилинмоқчи бўлган ҳар қандай агрессияни даф этмоқ учун зарур чораларни кўрган ҳукумат маъмурларига ишонч билан қарашга чақиради».

(ТАСС).

ЖАНУБИЙ АРАБИСТОН ХАЛҚИ ОЗОДЛИК ВА МУСТАҚИЛЛИККА ЭРИШДИ

ЖЕНЕВА. (ТАСС). Арабистон ярим ороли жануби миллий озодлик фронтининг вакиллари билан Англия делегацияси ўртасида Жанубий Арабистондаги ҳокимиятни топшириш тўғрисида бу ерда ўтказилаётган музокаралар кеча кечқурун тугади.

Арабистон ярим ороли жануби миллий озодлик фронтининг раҳбари Кахтан Ашшаъбий музокаралар тамом бўлганидан кейин ўтказилган матбуот конференциясида гапириб, Жанубий Арабистон халқи Англия мустамлакачиларига қарши узоқ вақтдан бери олиб борилган фидокорона кураш натижасида озодлик ва мустақилликка эришганлигини таъкидлади. Бу курашда, деди у, халқимизнинг энг яхши фарзандлари ҳалок бўлди, инглизларнинг мамлакатимиздан чиқиб кетишига эришиш учун кўпгина қурбонлар берилди.

Энди янги давлат Жанубий Яман Халқ Республикаси деб аталади. Ашшаъбий Жанубий Яман Халқ Республикаси ҳукуматининг келгуси фаолияти ҳақида гапириб, бу ҳукумат бошқа давлатларнинг ишларига аралашмаслик принципига амал қилади ва барча мамлакатлар билан дўстона муносабатлар ўрнатишга интилади, деди. Лекин шу билан бирга, деб давом қилди у, биз ички ишларимизга бошқаларнинг аралашувига ҳам йўл қўймаймиз, ҳеч кимнинг четдан қиладиган тазйиқига берилмаймиз

Сўнгра Ашшаъбий айтдики, янги республиканинг бўлажак ҳукумати мамлакат экономикасини ривожлантириш соҳасида дўст мамлакатлар ёрдамига таянади. Биз деди у, фақат сиёсий мустақиллик олиш учунгина курашиб қолмасдан, шу билан бирга турмушимизнинг ҳамма соҳаларида тараққиётга эришиш учун ҳам курашдик.

ЧИЛИ СОЦИАЛИСТЛАРИНИНГ СЪЕЗДИ

САНТЬЯГО. (ТАСС). Бу ерда Чили социалистик партиясининг XXII миллий съезди ўз ишини тамомлади. Съезд партиянинг сиёсий йўлини маъқуллади ва унинг келгусидаги вазифаларини белгилаб берди. Жумладан, съезд социалистлар билан коммунистларнинг бирлиги Чилидаги сиёсий аҳвол учун муҳим эканлигини кўрсатиб ўтди.

Съездда партия Марказий Комитетининг янги состави сайланди.

Анисето Родригес яна партия Марказий Комитетининг бош секретари қилиб сайланди.

КАМБОДЖА ВАКИЛИНИНГ МАКТУБИ

НЬЮ-ЙОРК. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги Камбоджа доимий вакили Хуот Самбатнинг хавфсизлик кенгашига юборган мактубида айтиладики, Таиланд қўшинлари Камбоджа қишлоқлари ва ибодатхоналарини миномётлардан ўққа тутмоқдалар, мамлакат территориясига бостириб кирмоқдалар. Камбоджа территориал сувларининг чегарасини бузмоқдалар. Мазкур мактубда шу йил август ойидан октябрь ойига қадар Таиланд қўшинлари қилган мана шундай номаъқулчиликлар кўрсатиб ўтилган.

(ТАСС).

Германия Демократик Республикасида ишлаб чиқарилаётган енгил автомобиллар мамлакатда ҳам, чет элларда ҳам манзур бўлмоқда. Суратда: Росток портидан «Трабант» машиналари жўнатиляпти.

В. Будан фотоси,
(ТАСС фотохроникаси).

БУГУН — АФРИКА ОЗОДЛИГИ КУНИ
КУРАШАЁТГАН ҚИТЪА

Осиё-Африка халқлари ҳамкорлиги ташкилоти доимий секретариати таклифига биноан ҳар йили 1 декабрда Африка озодлиги куни ўтказилади. Бу кунни жаҳондаги барча тинчликсевар халқлар катта байрам сифатида нишонлайдилар.

Африка халқлари қадим замонлардаёқ ўзига хос юксак маданият ижодкори бўлганлар. Аммо XV асрнинг бошларида қитъага ажнабий босқинчиларнинг кириб келиши бу маданиятнинг ривожланишини тўхтатиб қўйди.

Мустамлакачиларнинг бу ерга келишига асосий сабаб Африканинг битмас-туганмас бойлиги бўлди. Бу ерда арзон ишчи кучи кўп эди. Ҳақиқатан ҳам Африка капиталистик дунёда қазиб чиқарилаётган олмоснинг 90 процентидан кўпроғини, олтиннинг қарийб 60, кобальтнинг 73, хром рудасининг эса 30 процентини етказиб беради. Бу ерда катта уран запаслари ҳам мавжуд, уран чиқариш бўйича Африка капиталистик дунёда иккинчи ўринда туради.

Бундан ташқари, дунёда ўсимлик толасининг 41,3, хурмо ёнғоғининг 86,8, какаонинг 63,9, кофенинг 16 ва пахтанинг 9,5 процентини шу қитъа беради. Шу вақтгача экономиканинг муваффақиятли ривожланиши учун ғоят катта имкониятларга эга бўлган Африка қарийб 500 йил мобайнида европаликлар ҳукмронлиги остида яшаб келди ва қолоқ қитъага айланиб қолди. Эндиликда Африканинг кўпгина мамлакатларида аҳоли турмуш даражаси жаҳонда энг паст ҳисобланади. Ҳар бир африкаликнинг шахсий даромади европалик киши даромадидан қарийб 50 марта камдир.

Европалик ва америкалик мустамлакачилар асрлар давомида африкаликларни зулм исканжасида сақлаб келдилар. Қитъанинг беҳисоб бойликларини таладилар, бутун-бутун қабилаларни қириб юбордилар. Бироқ, Африка халқининг озодликка бўлган қатъий ишонч ва ҳаракатини сўндира олмадилар.

Африка халқлари бундай ҳукмронликка қарши узоқ вақт кураш олиб бордилар. Бу кураш Улуғ Октябрь революциясидан сўнг, айниқса иккинчи жаҳон урушидан сўнг янада кучайиб кетди. Африкада миллий озодлик ҳаракати тобора ўса борди. Натижада бирин-кетин сиёсий мустақилликни қўлга кирита бошладилар. Африкалик ватанпарварлар мустамлакачиларга кетма-кет катта зарбалар бериб, европаликларни қитъадан сурib чиқаришга бел боғладилар.

Эндиликда қитъанинг 90 процентидан ортиқроқ территориясидаги халқлар келажакка комил ишонч билан боқиб, янги ҳаёт қурмоқда. Лекин янги мустамлакачи империалистлар қитъа бойлигини қўлда сақлаб қолиш учун жон-жаҳдлари билан ҳаракат қилмоқдалар. Аммо империалистларнинг эрксевар халққа қарши тутаётган сиёсатлари кундан-кунга таназзулга учрамоқда.

Дарҳақиқат, Африка халқларининг миллий озодлик ҳаракатлари туфайли оламшумул тарихий ютуқлар қўлга киритилди. Африка халқлари бирин-кетин мустамлака кишанларини парчалаб ташлай бошладилар. Агар 1956 йилда қитъада борйўғи бешта давлат мустақилликка эришган бўлса, тарихга «Африка йили» номи билан кирган 1960 йилнинг ўзидаёқ 80 миллиондан кўпроқ аҳолига эга бўлган 17 мамлакат озодликка эришди. 1964 йилнинг 15 апрелигача Африкадаги мустақил давлатларнинг сони 32 га етди. Бугунги кунда эса 37 мамлакат ўзини мустақил равишда идора қилмоқда.

Мустақилликка эришган ёш Африка давлатлари олдида мустамлакачилик оқибатларини тугатиш, экономика ва маданиятни ривожлантириш, халқ моддий турмушини яхшилаш каби улкан вазифалар турибди. Бирлашган Араб республикаси, Мали, Гвинея ва Гана сингари мамлакатларда миллий экономикани ривожлантириш соҳасида катта ишлар қилинди.

Совет Иттифоқи бошлиқ барча социалистик мамлакатлар африкаликларга озодликни қўлга киритишдагина ёрдам бериб қолмай, шу билан бирга иқтисодий мустақилликка эришиш, асрий қолоқликни тугатиш, маданиятни ривожлантиришда ҳам яқиндан беғараз кўмаклашмоқдалар.

СССРнинг ёрдами билан 250 га яқин корхона ва объект, шу жумладан Бирлашган Араб республикасида 100 га яқин, Ганада 17 та, Гвинеяда 20 га яқин объект қурилди. Бирлашган Араб республикасидаги Асвон тўғонини барпо этишда мамлакатимизнинг хизмати катта. Бундан ташқари Бирлашган Араб республикасида Совет Иттифоқининг ёрдами билан 5 та металлургия заводи, 11 та металл ишлаш корхонаси, кемасозлик заводи, 4 та озиқ-овқат саноати корхонаси, 3 та нефтни қайта ишлаш заводи, 1 та кокс-химия ва 2 та фармацевтика заводи, теплоэлектростанция қад кўтарди.

Гана республикасида Совет Иттифоқининг ёрдами билан қурилган ва қурилаётган станоксозлик ва механика, темир-бетон конструкциялари заводлари, атом реактори, тўқимачилик ва қоғоз фабрикалари ҳамда бошқа жуда кўп корхоналар ғоят муҳим аҳамиятга эгадир.

Гвинея, Мали, Гана, Бирлашган Араб республикаси ҳукуматларининг илтимосига биноан совет геологлари ана шу мамлакатларда қидирув ишларини кучайтириб юбордилар. Натижада Гвинеяда олмоснинг жуда бой конлари топилди. Гана ва Малида эса цемент саноати учун зарур бўлган хомашё мавжудлиги аниқланди. Совет Иттифоқи ёрдами билан Булгердасда (Жазоир) Африка мамлакатлари тарихида биринчи бўлган нефть ва тўқимачилик маркази очилди.

Қардош Совет республикалари қатори Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам африкаликларга амалий ёрдам кўрсатмоқдалар. Республикамиз корхоналари тайёрлаётган саноат молларини Жазоир, Гана, Мали, Того, Сенегал, Камерун каби 20 га яқин Африка давлатлари сотиб олмоқда.

Совет Иттифоқи бошлиқ барча социалистик мамлакатлар Африканинг мустақил давлатлари билан иқтисодий ва техника ҳамкорлигини борган сари кенгайтирмоқдалар. Ёш Африка давлатлари халқнинг маданий савиясини оширишга ҳам катта аҳамият бермоқдалар.

Африканинг озод мамлакатлари мустақил сиёсий куч сифатида даврнинг халқаро проблемаларига катта таъсир ўтказмоқдалар. Африка халқлари бутун дунёда тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлашни қатъий талаб қилиб чиқмоқдалар.

Ҳозирги даврда мустамлакачилик системаси қаттиқ зарбага учраган бўлса-да, бироқ қитъанинг 30 миллионга яқин аҳолиси ҳамон мустамлакачилар қўл остида азоб чекмоқда. Ангола, Мозамбик, Родезия, Жанубий Африка республикаси, «Португалия» Гвинеяси ватанпарварлари ўз мамлакатлари озодлиги учун курашмоқдалар. Жаҳондаги барча прогрессив кучлар мустамлакачилик системасининг сўнгги таянчларига мардона ҳужум қилаётган ватанпарварларнинг ҳаққоний талабларини қўллаб-қувватламоқдалар.

Африка озодлиги кунида Совет Иттифоқи халқлари ҳам уйғонган қитъа халқларига тўла озодликка эришиш, экономика, фан ва маданиятни ривожлантириш йўлидаги курашида улкан муваффақиятлар тилайдилар.

Т. ФАЙЗИЕВ,
И. УСМОНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг илмий ходимлари.

КИЗИНГЕРНИНГ САФАРИ ТУГАДИ

БОНН, 29 ноябрь. (ТАСС). Германия Федератив Республикаси канцлери Кизингер Ҳиндистон, Бирма, Цейлон ва Покистон мамлакатларига қилган тўққиз кунлик сафаридан кеча Боннга қайтиб келди. Кизингер бу сафар вақтида ўша мамлакатларнинг ҳукумат бошлиқлари билан музокаралар олиб борди.

Осиё мамлакатларининг Германия Демократик Республикаси билан муносабатларини нормаллаштиришга Бонннинг халақит беришига ёрдам қилаётган ва шармандаси чиққан «Хальштейн доктринаси»ни Кизингер Шарқи-Жанубий Осиёга қилган мана шу сафари вақтида қутқариб қолишга уринди.

Бундан ташқари, Бонн канцлери ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартнома масаласида Германия Федератив Республикасининг позициясини маъқуллатишга уриниб кўрди. Ғарбий Германия ҳукумати мана шундай халқаро битим тузишни зўр бериб орқага суриш йўлларини қидирмоқда.

ЯНГИ шеърлар

Холид РАСУЛ.

ЛЕНИН МАЙДОНИ

Ним ложуворд ранглар билан чатишиб кетиб
Саф-саф, минг-минг олов янглиғ байроқлар,
Оташ тўла қалблар меҳрин ифода этиб
Ҳилпирайди тонгда гўё қизил япроқлар.
Лола рангли, чўғдай байроқларнинг денгизи—
Қизил майдон
гуруллаган ҳаёт кўксида
Машъал каби яллиғланган ёруғ нур изи,
Гўзал зийнат бўлди буюк Шарқнинг кўркида.
Атрофида оппоқ, мовий, кўкўпар бино,
Бепоёндир текис ва кенг, яракқлар йўллар.
Бу йўлларга улангандир касб этиб жило
Ҳатто иссиқ, жазирама йироқ манзиллар.
Қизил майдон
бунда бунёд дўстлик шукуҳи,
Бунга келар турли халқлар дарёдай оқиб;
Турли миллат,
турли элат
халқлар гуруҳи.
Келар бунга юрагини машъалдай ёқиб.
Янги дунё тўлқинлари келар гувуллаб,
Коммунизм байроғига табрик битгали.
Келар халқлар садоқатли эҳсон этиб қалб
Улуғ Ленин ғоясига таъзим этгали.
Ўзбекларнинг пойтахти бу — қалб лолазорин
Ойинаси,
кўҳна, катта Шарқнинг қуёши
Куйлар уни ва мадҳ этар,
бу бахт баҳорин
Яратгандир инсон номли ҳаёт наққоши.

ИККИ ШЕЪР

ИНТИЛАМАН КУЧЛИ УММОНГА

Катта-кичик дарёю ирмоқ —
Эзгу ўйи: денгизга бормоқ.
Шу мақсадда илгари чопар,
Гўё унда тинч ором топар.
Катта-кичик ариқми, анҳор,
Денгиз томон сурали тулпор,
Майли унда ўз ўрнин олсин,
Майли зарра бўлиб йўқолсин.
Мен интилдим кучли уммонга,
Билолмадим етаманми, йўқ!
Фақат басдир сўнмаса менга
Қалбимдаги умид номли чўғ.

ТУРНАЛАР УЧАДИ...

Турналар учади куз осмонида,
Булутлар кўчади куз осмонида.
Бутоқдан сўнгги барг тушди
пилдираб,
Соҳилда қўштерак турар
дилдираб
Дарахтлар шоҳидан учар
бўлдириқ,
Булар юрагимга ғашлик
солмас, йўқ!

Хайриддин САЛОҲ.

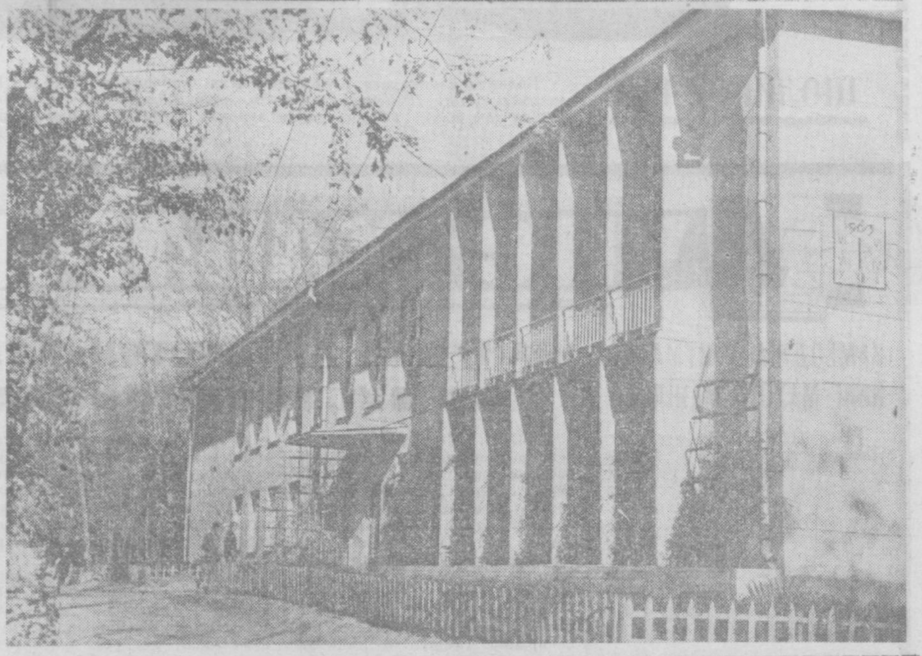

Тошкент астрономия институти кейинги вақтда янги асбоблар билан бойиди. Қуёш телескопи учун алоҳида хона қурилди. Телескоп ёрдамида қуёшнинг физик хоссалари ўрганилади. Суратда: қуёш физикаси бўлимининг илмий ходимлари А. Содиқов билан К. Кулешова ўртоқлар қуёш телескопи ёнида. Пастдаги суратда эса Тошкент астрономия институтининг янги биноси.

И. Глауберзон фотолари.

ЧИРЧИҚ ЯНГИЛИКЛАРИ

КЕКСА ЖУРНАЛИСТГА МУКОФОТ

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ярим асрлик тўйи арафасида Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети Совет давлатини барпо этиш ва уни мустаҳкамлашда актив иштирок этган кишиларнинг катта бир группасини юбилей Фахрий ёрлиқлари билан тақдирлади. Улар орасида чирчиқлик пенсионер кекса журналист Саид Сафаров ҳам бор.

С. Сафаров аввалига турли қурилишларда ишлади, — 1926 йили рабфакка ўқишга кирди. Чорак асрдан кўпроқ шаҳар газетасининг редактори бўлиб ишлади.

ШИФОКОР — ФАН КАНДИДАТИ

Александр Лебедев Нижекомсомольск поликлиникасининг мудири бўлиб ишлайди. Бу шифокор Узоқ Шарқда Ватан олдидаги бурчини ўтаётган кезларда лимоннинг фойдали томонларини топиш устида илмий иш олиб борган эди. А. Лебедев хизматдан қайтиб келгач, ишини давом эттирди. Тошкентлик ҳамкасблари, Чирчиқ электрохимия комбинати марказий завод лабораторияси кимёгарлари билан ҳамкорликда изланиш олиб борди.

Яқинда шифокорнинг бу илмий иши ТошМИ даволаш ва стомотология факультетининг илмий советида юқори баҳо олди. А. Лебедевга бу ижодий иши учун медицина фанлари кандидати илмий даражасини беришга қарор қилинди.

НУРЧИЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИ

Куни кеча Чорвоқда нурчилар маданият саройи фойдаланишга топширилди. Саройнинг 600 ўринга мўлжалланган катта зали, тўгараклар учун махсус кичик заллари ва хоналари бор. Ҳадемай бичиш ва тикиш, ўзбек ва рус хорвокаль тўгараклари, фотоҳаваскорлик, драма ва бошқа тўгараклар иш бошлайди.

Янги маданият саройининг иш плани қизиқарли ва кўпқиррали қилиб тузилган. Бу ерда турли темаларда лекция ва докладлар ўтказиб турилади, бир ойда икки мартадан аёллар куни бўлади, ҳар ҳафтанинг душанба кунлари эса пенсионерлар учрашиб туришади.

«ОКТЯБРЬ» КИНОТЕАТРИ

«Юбилей» кўчасида 420 ўринли кинотеатр ишга туширилди. Ташқи кўринишдан ҳам жуда чиройли бўлган бу бино шаҳарда энг йирик кинотеатр бўлиб қолди.

Янги кинотеатр очилганига бир ҳафта бўлмасданоқ 18 мингдан кўп томошабин фильм кўрди.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

АФСОНАНИНГ ТУҒИЛИШИ

ОЧЕРК

Далаларда ер текисланмоқда, каналларда гидротехника иншоотлари жадал қурилмоқда. Марказий усадьбадаги фаллоҳларнинг уйларида пардозлаш ишлари олиб борилялти. Қурувчилар икки минг сигирга мўлжалланган чорвачилик фермаси қуриладиган майдонларни тартибга келтиришаётир. Хўжаликнинг ремонт базаси кенгайтирилмоқда. Нубария каналини кенгайтириш учун анчагина иш қилинди. Нубариянинг суви бош машина каналига бориб қуйилади.

Саҳрода ташкил этилган янги ўқув марказининг аудитория ва синфларида совет ва миср ўқитувчилари тракторчилар, механиклар, экскаваторчилар, шофер ва комбайнчиларга совет машиналарида ишлашни ўргатмоқдалар. Жонаклисдаги тажриба участкасида пиёз, жавдар, беда, буғдой ва нўхот гуркираб турибди. Бу далаларга махсус установкалар кўмагида сунъий ёмғир ёғдирилади.

Ўн минг феддан ерни ўзлаштириш ва сув чиқариш ҳазилакам гап эмас. Неча минглаб кишиларнинг фикри-зикри шунга қаратилган. Шу мақсад йўлида лойиҳачилар, инженер ва механизаторлар, агроном ва ишчилар бир неча ойдан буён изланиш олиб бормоқдалар. Тошкент ва Минск, Челябинск ва Чирчиқ, Харьков ва Ростов конструкторлари, ишчилари қўлидан чиққан юзлаб машиналар бу ишда уларга кўмакдош. Ўн минг феддан — тўрт минг гектар ер бизда, Мирзачўлда ўрта миёна бир совхоз ери. Қурилишнинг миқёси ва кўлами ҳам совет кишиларини ҳайратга сололмайди, албатта. Бироқ, бу рақам Бирлашган Араб Республикаси халқи учун жуда катта маъно англатади.

Ер масаласи Бирлашган Араб Республикасидаги энг муҳим масалалардан бири. Ўттиз миллион кишилик аҳолига ва бир миллион квадрат километр майдонга эга бўлган ана шу мамлакатда ернинг 2,6 процентигина экинзор, қолган қисми жонсиз саҳродан иборат. Мисрнинг иқлими эса йил-ўн икки ой экин экиш ва маҳсулот етиштиришга мос.

Шунинг учун ҳам Нил дарёсида бизнинг мамлакатимиз лойиҳаси асосида қурилаётган баланд Асвон тўғонининг аҳамияти катта бўлади. Асвон гидроэлектростанцияси ишга туширилгач, мамлакатда электр қуввати ҳосил қилиш уч баравар ортади ва беш миллиард киловатт-соатдан ўн беш миллиард киловатт-соатга етади. Асвон тўғони бир юз ўттиз миллиард кубометр сув сиғадиган улкан сув омборини ҳосил қилади. Шунча сув мамлакатнинг суғориладиган ерлари майдонини учдан бир қисмга кенгайтириш имконини беради. Нилнинг юқори шохобчаларидаги ишлар тугалланса, қишлоқ хўжалик экинлари етиштириладиган ерлар тағин ҳам кенгаяди.

Ўн минг феддан майдонга эга бўлган давлат механизациялашган пахтачилик фермаси Мисрдагина эмас, балки бутун Африкада ҳам энг йирик қишлоқ хўжалик қурилишидир. Бу ферма миллий кадрлар ўчоғи сифатида ҳам катта роль ўйнаши керак. Кадрлар бу ерда тўплаган тажрибаларини келажакда ишга солиб, Шимолий Таҳрир вилоятида икки юз минг феддан чўл ерини ўзлаштиришга киришадилар.

Ўн минг феддан ерни ўзлаштиришга ўтган йилнинг кўкламида қўл урилган эди. Ўшанда Жонаклисда — ҳозир ўқув марказининг кўп қаватли биноси салобат билан қад кўтариб турган ва янги ерларни ўзлаштириш Миср бош ташкилотининг омборлари саф тортган жойда биринчи бор қудратли машиналарнинг шовқин-сурони эшитилган, оғир яшиклар, контейнерлар ва механизмлар қум устига туширилган эди. Ўшанда совет мутахассислари: янгиерлик Павел Андреевич Платицин, Николай Ефремов, горькийлик Анатолий Печёнкин, тожикистонлик Усмон Маматов, Геннадий Белобородов ва Анатолий Корчагин, тошкентлик Али Собиров, москвалик Борис Ручкин ва андижонлик Николай Бойколар Африка қуёшининг жазирамасида ишлаб, мисрлик инженер ва механиклар билан бирга экскаватор ва бульдозерларни йиғишган, трактор, скрепер, автомашиналарни ишга ҳозирлашган эди. Александрия денгиз портидан эса ана шу ерга совет техникаси пешма-пеш ташиб келтириб турилди. Қийинчиликлар ҳам ўша вақтда кўпроқ рўй берди.

Совет техникаси билан араблар биринчи бор Ат-Таҳрир вилоятида танишдилар. Механизмларни йиғиш ва созлаш пайтида мисрлик ўртоқларни бир йўла машиналарнинг ишлаш принципи билан таништириб кетишга тўғри келди. Таржимонлар етишмасди, кун тобора қизиб борар, тез-тез кўтарилиб турадиган чанг тўзони ишга халақит берарди. «Беҳайра», «Арабия», «Носир», «Рурал Бильдинг компани» давлат компаниялари совет механизмларини ўрганишга кўплаб ёшларни юборишар, қурилиш учун машиналарни тезроқ юборинглар деб қисташарди.

Қисқа вақт ичида кишилар масъулиятли ишнинг уддасидан чиқдилар. Май ойининг охирларига келиб чўлда иш қизиб кетди. Аммо табиат қийинчиликларини енгиш осонликча бўлмади. Ҳар бир кубометр тупроқни қазиш учун озмунча меҳнат сарф қилиш керак бўлдими! Қум қатламининг тагида ер тош метиндек қаттиқ эди. Экскаваторлар ковшининг пўлат тишлари ҳам ҳадеб синиб кетаверар, бульдозер ва скреперлар зўр қийинчилик билан ер текислашарди. Бунинг устига ёш механизаторларнинг тажрибаси камлик қиларди. Ана шу қийин дала шароитида механик, оператор, ҳайдовчиларнинг янги группасига иш ўргатишга тўғри келди. Баъзан эса совет мутахассисларининг ўзи бир неча соатлаб трактор, экскаватор ва бульдозерларга ўтириб ишлашар, араб дўстлари юрагида келажакка ишонч, меҳнатда қаҳрамонлик туйғуларини уйғотишарди.

«Голодностепстрой»нинг донгдор экскаваторчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Павел Андреевич Платицин, унинг дўсти экскаваторчи Николай Ефремов, бульдозерчи Геннадий Белобородовлар чинакам жасорат ва қаҳрамонлик кўрсатиб ишлай бошлашди. Ўзбек йигити механик Али Собиров ва унинг араб ҳамкасблари бир йўла юзларча машиналарга хизмат қилиб туришди. Тажриба участкасида Миср ва Совет мутахассисларининг гулдурос қарсаклари остида Николай Бойко ва унинг шогирди Муҳаммад Эль Фарра биринчи эгатни очишди. Саратовлик ёш техник-механик Юрий Сенченко ўзининг 12 шогирди—автоскреперчиларга бош бўлиб, магистрал каналнинг асосий участкасида ишни қизитиб юборди. Марказий усадьбада эса механизациялашган хўжалик ишчилари истиқомат қиладиган уйларнинг пойдевори ётқизилаётган эди.

Кечаги фаллоҳлар, аскарлар, ҳунармандлар, мактаб ўқувчилари бугун қудратли машиналарни мустақил бошқара оладиган техника жиловкорлари бўлиб қолишганди.

Қоҳирада эса бир группа ўзбек ва москвалик лойиҳаловчилар, уларнинг мисрлик ҳамкасблари қурилишнинг ишчи чертежлари устида бош қотиришаётган эди. Русларнинг катта қурилиши ҳақидаги хабар бутун мамлакат бўйлаб тез тарқалиб кетди. Бу ерга турли делегациялар, чет эл элчихоналарининг дипломатлари журналистлар, ишчилар ва фаллоҳлар кела бошлашди.

(Давоми бор).

М. ТУРСУНХЎЖАЕВ.

(Боши газетамизнинг 22 ва 25 ноябрь сонларида босилган).

ФУТБОЛ ЯНГИЛИКЛАРИ

«ДИНАМО» ДАВРАДАН ЧИҚИБ КЕТДИ

Киевнинг «Динамо» футболчилари Польша чемпиони «Гурник» командаси билан Европа кубоги учун бўлган саккиздан бир финал мусобақанинг иккинчи учрашувини дуранг билан якунладилар. Ҳисоб 1:1. Хожуве шаҳридаги бу дуранг-дан сўнг Европа чемпионлари кубоги мусобақасини давом эттириш ҳуқуқидан маҳрум бўлдилар. Мусобақанинг чорак финалига «Гурник» чиқди. Бу команда Киевдаги биринчи учрашувда «Динамо»ни 2:1 ҳисобида мағлубиятга учратган эди.

ГОЛЛАНДИЯ — СССР — 3:1

СССР терма футболчилари 29 ноябрда Роттердам шаҳрида Голландия миллий терма командаси билан ўртоқлик учрашуви ўтказдилар. Бу мусобақада совет футболчилари составида бешта етакчи ўйинчи йўқ эди. Ёшлар улар ўрнини боса олмади. Учрашув 3:1 ҳисобида майдон эгалари фойдасига ҳал бўлди. Тўпни совет командасидан В. Маслов киритди. Мамлакатимиз терма командаси дарвозасини ҳимоя қилган Ю. Пшеничников рақибларнинг жуда кўп хавфли ҳужумларини бартараф қилди.

«ЗЕНИТ» ОЛИЙ ЛИГАДА ҚОЛДИ

СССР футбол федерацияси ўзининг сўнгги мажлисида Ленинграднинг «Зенит» командасини олий лигада қолдириш ҳақида қарор қабул қилди. Шундай қилиб, келаси йил мамлакат чемпионатида 20 та команда ўзаро мусобақалашади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.55 — Эшиттиришлар программаси, 18.00 — Теленянгиликлар, 18.15 — Қизил елканлар (тележурнал), 18.55 — Реклама ва эълонлар, 19.00 — Ленин комсомоли Республика мукофоти лауреатлари. (А. Навоий номли катта академик театридан олиб кўрсатилади).

Ўзбек тилида: 20.30 — Теленянгиликлар, 20.50 — Устоз ва мураббий, 21.30 — Деҳқон бўлсанг — шудгор қил (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 21.45 — Жаҳаннам ёқасида икки йил (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.30 — Ўқув эшиттиришлари программаси. Физика. Ток қонуни асосида масала ечиш (мактаб ўқувчилари учун), 18.00 — Инглиз тилида бешинчи машғулот, 18.35 — Чизма геометрия (студентлар учун).

19.45 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 дан— Олмаота кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

19.30 — Кинофильм (ўзбек тилида).

Рус тилида: 20.00 — Брест қалъаси (ҳужжатли фильм), 20.20 — Телевизион бадиий фильм, 21.50 — Концерт.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 1/XII да Спартак, 2/XII да Тўй кунида.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 1/XII да Аяжонларим, 2/XII да Ой тутилган тунда.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 1/XII да Бағри тош, 2/XII да Фарҳод ва Ширин.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— «Беором юраклар» ёшлар коллективининг гастроллари. Айиқлар аттракциони. Ўргатувчи — Владимир Тин.

КИНО

Жин — НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (2-зал) (кундуз ва кечқурун).

ГРАЖДАНЛАР!

ЁҚИЛГАН ГАЗ ГОРЕЛКАЛАРИНИ ҚАРОВСИЗ ҚОЛДИРМАНГ.

Ўчирилмаган аланга хона ичини газ билан тўлдиришга ва натижада ўт чиқиб портлашига сабаб бўлади.

Газ ҳидини сезиб қолсангиз, эшик ва деразаларни очиб хонани яхшилаб шамоллатинг, газ асбоблари жўмракларини беркитинг. Дарҳол шаҳар газ хизмати авария бюросига мурожаат қилинг. Авария бригадаси етиб келгунча газ асбобларидан фойдаланиш, ўт ёқиш, чекиш, электр асбобларидан фойдаланиш қатъиян тақиқланади.

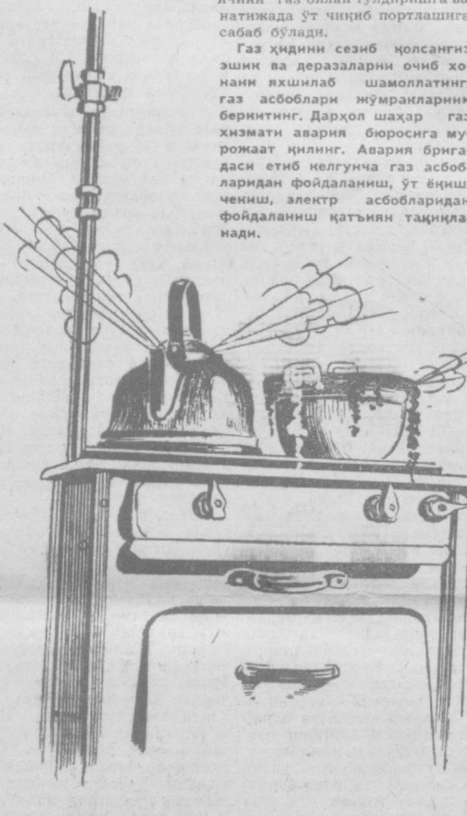

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

7 декабрда

Музика маданияти университети

5-АБОНЕМЕНТ БЎЙИЧА

Иккинчи контрол-лекция

АЛИШЕР НАВОИЙ ВА МУЗИКА

(Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги олдидан).

Лектор — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, музикашунос Илёс Акбаров.

Концерт-лекция кеч соат 8-да бошланади.

Абонементлардан ташқари билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида кундуз 12 дан сотилади.

БИРЛАШГАН НАШРИЁТ

Чуқур печать бўйича ретушёр, монтажчи, шлифовшчик, нусха кўчирувчи, травильщик ва печатчи мутахассислигига ўқитиш учун (Москва ва Киев шаҳарларида) ўрта маълумотли

ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРНИ

таклиф қилади

Ўқиш муддати 3 ойдан бир йилгача.

Ўқиш вақти ишлаб чиқариш стажига қўшилади.

Ўқувчилар ётоқхона билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, кадрлар бўлими.

ЎЗБЕКИСТОН ССР СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ МИНИСТРЛИГИ

УЛКА МЕДИЦИНА ИЛМИЙ-ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИГА

газ бўйича операторлар, ҳамширалар, электр монтёрлари, боғбон, кир ювувчи

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Новгород кўчаси, 28-уй (8, 9, 61, 62, 75-автобусларнинг «ГАИ пости» бекати).

„УЗЭНЕРГОСБИТ"ГА

электр инспекторлари вазифасига инженер-электриклар, ҳисоблаш асбобларини тузатиш бўйича электр слесарлари, ҳисоблаш асбобларини ўрнатиш бўйича электр монтёрлари, электр қувватини ҳисоблаш бўйича текширувчилар, шунингдек ҳисоблаш асбобларини тузатиш бўйича электрослесар, электр қуввати ремонти бўйича текширувчи ҳунарларига ўргатиш учун шогирдлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 1 Май кўчаси, 101-уй (1, 2, 3, 4, 5, 13-трамвайларнинг «Дизельная», 1, 3-троллейбусларнинг Темир йўл бошқармаси бекатлари). Телефон В-91-93-59.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, „Правда Востока" кўчаси, 26 уй

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В35212, Редактор ўринбосарлари — В35885, В36232, Масъул секретарь — В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786. Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — В 35811, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048. Эълонлар бўлими — В38142, Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 01447. Индекс—64697. А. 1799.